

Επισκόπηση
Οικονομικές Μελέτες του ΟΟΣΑ: Ζώνη Ευρώ
Τόμος 2003, Τεύχος 12

Overview

OECD Economic Surveys: Euro Area - Volume 2003 Issue 12

Greek translation

Οι Επισκοπήσεις αποτελούν μεταφρασμένα αποσπάσματα δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ και διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop/
Η Επισκόπηση αυτή δεν είναι επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αξιολόγηση και συστάσεις

Βασικές μακροοικονομικές και διαρθρωτικές προκλήσεις

Στα πέντε σχεδόν χρόνια ύπαρξής της η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) ήρθε αντιμέτωπη με ισχυρούς αντίθετους ανέμους. Κατά την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος η ζώνη του ευρώ κατέγραφε αδιάπτωτη οικονομική μεγέθυνση συνοδευόμενη από μείωση της ανεργίας και ταχεία βελτίωση των δημόσιων οικονομικών. Εντούτοις, πολλά διαρθρωτικά προβλήματα ανέκυψαν κατά την καθοδική φάση του οικονομικού κύκλου που ξεκίνησε το 2001 και από την οποία η ζώνη επανακάμπτει διστακτικά. Οι σημερινές προκλήσεις τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίσουν οι υπεύθυνοι οικονομικής πολιτικής είναι τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μεσοπρόθεσμες. Πιο συγκεκριμένα, οι υπεύθυνοι παλεύουν σήμερα με τη νωθρή ζήτηση. Ενώπιον της πρόκλησης αυτής, η νομισματική πολιτική έγινε πιο χαλαρή και η δημοσιονομική πολιτική αντέδρασε μέσω των αυτόματων σταθεροποιητών. Ωστόσο, τα περιθώρια ελιγμών συρρικνώθηκαν λόγω των έμμονων πληθωριστικών πιέσεων και της ανεπαρκούς δημοσιονομικής προσαρμογής που είχε εφαρμοστεί προγενέστερα σε ορισμένα κράτη μέλη. Εν τω μεταξύ, η συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ ανατιμήθηκε σημαντικά. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η Κοινότητα έθεσε φιλόδοξους στόχους και εκπόνησε ένα ευρύ πρόγραμμα για τη βελτίωση της απόδοσης των αγορών εργασίας, προϊόντων και κεφαλαίων. Η αυστηρή τήρηση των κατευθύνσεων του προγράμματος αυτού είναι απαραίτητη, ούτως ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες ισχυρότερης ανάπτυξης και υψηλότερης απασχόλησης διευκολύνοντας παράλληλα την επίτευξη υγιών δημοσιονομικών θέσεων.

Η ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας διήρκεσε περισσότερο απ' όσο είχε αρχικά προβλεφθεί

Η ανάπτυξη μειώθηκε από τη μέγιστη τιμή του 3½ της εκατό το 2000 στο 1% το 2002. Το σκάσιμο της φούσκας του παγκόσμιου χρηματιστηρίου, οι ασταθείς επιχειρηματικοί ισολογισμοί και η αβεβαιότητα όσον αφορά το χρόνο και την ένταση της ανάκαμψης εμπόδισαν τη γρήγορη ανάκαμψη των επιχειρηματικών επενδύσεων, ενώ οι ζοφερές προοπτικές για την απασχόληση και η γεωπολιτική αβεβαιότητα επέδρασαν αρνητικά στην εμπιστοσύνη και τις δαπάνες των καταναλωτών. Οι μακροοικονομικές πολιτικές αντιστάθμισαν έως ένα βαθμό τις δυσμενείς αυτές εξελίξεις μειώνοντας τα επιτόκια επανειλημμένα -και σε συνάρτηση με το ρυθμό υποχώρησης του πληθωρισμού- από το 2001 και έπειτα. Η δε δημοσιονομική πολιτική που ασκούταν από το 2000 και

μετά ήταν ελαφρά επεκτατική αντανάκλωντας τη δημοσιονομική δράση ορισμένων χωρών οι οποίες είχαν επιτύχει επαρκή ελευθερία κινήσεων, αλλά και χωρών που ακόμα δεν το είχαν επιτύχει αθετώντας τις υποχρεώσεις που είχαν αναλάβει στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της Συνθήκης. Οι κλυδωνισμοί έγιναν αισθητοί σε παγκόσμιο επίπεδο, όμως η ζώνη του ευρώ εμφανίστηκε λιγότερο ανθεκτική σε αυτούς σε σύγκριση με πολλές άλλες οικονομικές περιοχές του ΟΟΣΑ. Το γεγονός αυτό πιθανόν να αντανάκλα διαρθρωτικές και θεσμικές δυσκαμψίες, που εμπόδισαν την εύρωστη ανόρθωση της εγχώριας ζήτησης. Μολονότι το καθαρό εξωτερικό εμπόριο ανέκτησε ένα μέρος των χαμένων κερδών, η ευνοϊκή αυτή επιρροή εξανεμίζεται σήμερα λόγω της ανάκαμψης των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Η ανεργία αυξήθηκε ελαφρά ενώ οι πληθωριστικές πιέσεις εξασθενούν

Παρά τη χαμηλότερη από το κανονικό ανάπτυξη, το ποσοστό ανεργίας δε σημείωσε μεγάλη αύξηση έως σήμερα. Αφού έφτασε τη χαμηλότερη τιμή το 2001, αυξήθηκε από $\frac{3}{4}$ της εκατοστιαίας μονάδας στο $\frac{8}{4}$ της εκατό. Η εξέλιξη αυτή πιθανόν να οφείλεται στην καλύτερη απόδοση της αγοράς εργασίας, μπορεί όμως να συγκαλύπτει μεγάλη συσσώρευση εργατικού δυναμικού. Επιπλέον, οι πραγματικοί μισθοί κατέγραψαν πολύ μικρή επιβράδυνση κατά την ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που υποδεικνύει ότι η ανταπόκριση των μισθών έναντι των δυσμενών κλυδωνισμών των τιμών παραμένει ουσιαστικό στοιχείο των συστημάτων διαμόρφωσης των μισθών στη ζώνη του ευρώ. Εντούτοις, λόγω του αυξανόμενου αχρησιμοποίητου δυναμικού στις αγορές προϊόντων, της συρρίκνωσης των περιθωρίων κέρδους και της ανατίμησης του νομίσματος, ο πληθωρισμός υποχώρησε στο 1,9% το Μάιο κυμαινόμενος από 2% έως 3% από τα μέσα του 2000 και έπειτα.

Προβλέπεται άτονη ανάκαμψη

Η ανάκαμψη αναμένεται να αντιμετωπίσει αντίθετους ανέμους για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η διαμάχη του Κόλπου επηρέασε δυσμενώς την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, οι δε τιμές του πετρελαίου ήταν υψηλές και ασταθείς. Το ευρώ ανατιμήθηκε κατά περισσότερο από 20% σε πραγματικούς όρους σε σχέση με τη χαμηλή τιμή του στα τέλη του 2000 αμβλύνοντας έτσι τις πληθωριστικές πιέσεις. Επομένως και υπό την προϋπόθεση ότι η συναλλαγματική ισοτιμία θα παραμείνει ισχυρή, ο ΟΟΣΑ προεξοφλεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) θα διατηρήσει τα βασικά επιτόκια σταθερά έως τα μέσα του 2004 ύστερα από τις συνεχείς μειώσεις την άνοιξη του 2003. Επιπλέον, η δημοσιονομική πολιτική της οποίας τα περιθώρια ελιγμών είναι περιορισμένα λόγω των προγενέστερων διολισθήσεων δε θα δώσει νέα ώθηση στην ανάπτυξη, εκτός εάν παρεκκλίνει των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Συνεπώς, ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι η δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ πιθανόν να παραμείνει υποτονική κατά το 2003, αλλά να επιταχυνθεί το 2004 σημειώνοντας δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους περίπου 2%. Το ποσοστό της ανεργίας αναμένεται να φτάσει τη μέγιστη τιμή του το 2003, να μειωθεί ελαφρά και να διαμορφωθεί περίπου στο $\frac{8}{2}$ της εκατό κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2004. Καθώς η αρνητική απόκλιση της παραγωγής παραμένει μεγάλη και οι πρόσκαιροι παράγοντες εξασθενούν, ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει στο $\frac{1}{2}$ της εκατό το 2004.

Οι κίνδυνοι οικονομικής ύφεσης υπερισχύουν

Η αβεβαιότητα που περιβάλλει τις προβλέψεις είναι μεγάλη. Από θετική σκοπιά, οι τιμές του πετρελαίου πιθανόν να μειωθούν περισσότερο απ' όσο προβλέπεται μετά το τέλος της διαμάχης του Κόλπου, γεγονός που συνεπάγεται μείωση του πληθωρισμού και αύξηση των εισοδημάτων των νοικοκυριών. Ένας άλλος θετικός παράγοντας είναι το ενδεχόμενο γρηγορότερης από την προβλεπόμενη ανατροπής του κλίματος αβεβαιότητας, που θα τονώσει ουσιαστικά την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και θα επιφέρει ταχύτερη αποδέσμευση των προληπτικών αποταμιεύσεων στηρίζοντας ως εκ τούτου την εγχώρια ζήτηση περισσότερο από το αναμενόμενο. Υπάρχουν ωστόσο σοβαροί κίνδυνοι οικονομικής ύφεσης τόσο εσωτερικοί όσο και εξωτερικοί, και η χαμηλή αύξηση του ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) κατά το πρώτο τρίμηνο του 2003 δεν προμηνύει ευχάριστες εξελίξεις από αυτήν την άποψη. Μια σειρά πιθανών αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων συνοδευόμενη από μαζικές απολύσεις και αύξηση της ανεργίας ενδέχεται να περιστείλει περαιτέρω την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Οι δημοσιονομικές πολιτικές πιθανόν να είναι πιο περιοριστικές απ' όσο προβλέπει ο ΟΟΣΑ, εάν ορισμένες χώρες λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η εξέλιξη αυτή συνήθως επηρεάζει αρνητικά τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση. Όμως η τήρηση των συμφωνηθέντων δύναται να ενισχύσει την αξιοπιστία του Συμφώνου, αλλά και της δημοσιονομικής πολιτικής γενικότερα, γεγονός που ενδέχεται να τονώσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και των επενδυτών με θετικές συνέπειες στη μεσοπρόθεσμη και πιθανόν και στη βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη. Επιπλέον, η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών αξιολογείται ως πιο επιτυχής, εάν συμπεριλαμβάνει τη μεταρρύθμιση των δαπανών που προάγει την εργασία και τις επενδύσεις. Από εξωτερική άποψη, η ανάκαμψη της οικονομίας των ΗΠΑ πιθανόν να καθυστερήσει. Επιπλέον, εάν οι χρηματοπιστωτικές αγορές θεωρήσουν ότι το διευρυνόμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ δεν είναι βιώσιμο μεσοπρόθεσμα, η συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ θα ανατιμηθεί εκ νέου. Η οικονομία της ζώνης του ευρώ πιθανόν να αντεπεξέλθει με επιτυχία σε έναν από τους δύο αυτούς κινδύνους ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας δεδομένης της δυνατότητας αντίδρασης της νομισματικής πολιτικής. Εντούτοις, η αντιμετώπιση ενός συνδυασμού δυσμενών κλυδωνισμών θα ήταν δύσκολο έργο για τους υπεύθυνους οικονομικής πολιτικής.

Θα έπρεπε να αποφευχθεί η χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής κατά την οικονομική ανόρθωση

Τα προγράμματα σταθερότητας, που υπέβαλαν τα κράτη μέλη την προηγούμενη της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας το 2001, προέβλεπαν την επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών έως το 2002, όμως η εκπλήρωση του στόχου αυτού αναβλήθηκε για τουλάχιστον τέσσερα χρόνια. Η υπέρβαση υπήρξε γενική, αλλά ήταν ιδιαίτερα υψηλή σε τρεις μεγάλες χώρες και την Πορτογαλία. Η Πορτογαλία υπερέβη το όριο ελλείμματος του 3% του ΑΕΠ, που προβλέπει η Συνθήκη του Μάαστριχτ, το 2001. Η Γερμανία και η Γαλλία ακολούθησαν το 2002, ενώ η Ιταλία πλησιάζει επίσης την επικίνδυνη ζώνη. Η παρέκκλιση από τους στόχους οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη δημοσιονομική χαλάρωση που υιοθετήθηκε στην κορυφή του οικονομικού κύκλου το 2000 με ευρείες συνέπειες το 2001 και το 2002. Οι χώρες αυτές απέτυχαν να συμμορφωθούν με τις δεσμεύσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που απαιτούσε την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού και την παραμονή κοντά σε αυτήν τη θέση μεσοπρόθεσμα. Η παρέκκλιση ήταν εφικτή εν μέρει επειδή οι

υπεύθυνοι εστίασαν όλη τους σχεδόν την προσοχή στον ονομαστική εξισορρόπηση του προϋπολογισμού (σε αντίθεση με την κυκλικά προσαρμοσμένη δημοσιονομική θέση) ενισχύοντας έτσι τον ασύμμετρο χαρακτήρα του Συμφώνου, η οποία συνεπάγεται περιορισμούς που γίνονται αισθητοί κατά την πτώση της δραστηριότητας και όχι κατά την άνοδο. Μια άλλη αιτία απόκλισης από τους στόχους ήταν η υπεραισιόδοξη αξιολόγηση του υποκείμενου αναπτυξιακού δυναμικού. Οι χώρες ως εκ τούτου δεν κατάφεραν να κατοχυρωθούν έναντι της συγκυριακής ύφεσης. Το γεγονός αυτό είναι λυπηρό για τουλάχιστον δύο κύριους λόγους. Πρώτον, σημαίνει ότι δεν επιτράπηκε στους αυτόματους σταθεροποιητές να λειτουργήσουν πλήρως κατά την ανάκαμψη. Συνεπώς, η δημοσιονομική πολιτική απέτυχε να εξομαλύνει τις κυκλικές διακυμάνσεις. Δεύτερον, χάθηκε η πολύτιμη ευκαιρία συγκέντρωσης των χρηματικών πόρων για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της γήρανσης του πληθυσμού στο μέλλον.

Απαιτείται διορθωτική δράση σε συνδυασμό με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Οι δυσχέρειες αυτές ώθησαν την Επιτροπή να προτείνει μια δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Την άνοιξη του 2003 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσυπέγραψε τις ακόλουθες αρχές:

- Ο κανόνας της «σχεδόν ισοσκελισμένης ή πλεονασματικής» δημοσιονομικής θέσης πρέπει να εφαρμόζεται σε κυκλικά προσαρμοσμένους όρους ετησίως και όχι μόνο σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.
- Οι χώρες που δεν πληρούν ακόμα τον όρο αυτό θα δεσμεύονται να εξυγιάνουν τη δημοσιονομική τους θέση κατά τουλάχιστον ½ της εκατό του ΑΕΠ ετησίως σε κυκλικά προσαρμοσμένους όρους.
- Οι δημοσιονομικές πολιτικές ενισχυτικές των κυκλικών τάσεων θα πρέπει να αποφεύγονται, κυρίως όταν οι συνθήκες ανάπτυξης είναι ευνοϊκές.
- Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης με τον κανόνα της «σχεδόν ισοσκελισμένης ή πλεονασματικής» δημοσιονομικής θέσης θα λαμβάνει υπόψη τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, τα απαραίτητα περιθώρια ασφάλειας σε σχέση με το όριο του 3% και την ποιότητα των δημόσιων οικονομικών.
- Ο ρυθμός μείωσης του δημόσιου χρέους διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη δημοσιονομική εποπτεία, ιδιαίτερα στις χώρες με υψηλό χρέος. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος θα συμβάλλει στη διασφάλιση ικανοποιητικού ρυθμού μείωσης του χρέους.

Μολονότι το σαφέστερο αυτό πλαίσιο φαίνεται λογικό, θα λειτουργήσει μόνο εάν οι χώρες «αδιοποιηθούν» τη δέσμη αυτή κανόνων. Το τίμημα της άσκησης περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής πριν την πλήρη έναρξη της ανάκαμψης είναι αναγκαίο ούτως ώστε να διορθωθεί η ανεπαρκής προσαρμογή που εφαρμόστηκε στο παρελθόν και να ενισχυθεί η αξιοπιστία της μακροοικονομικής πολιτικής. Επιπλέον, η δρομολόγηση ενός προγράμματος διαρθρωτικών

μεταρρυθμίσεων για την προώθηση της δυναμικής ανάπτυξης θα διευκόλυνε σημαντικά την επίτευξη υγιών δημοσιονομικών θέσεων. Παράδειγμα αυτού αποτελεί εξάλλου το γεγονός ότι η πλειονότητα των μικρών χωρών της ζώνης του ευρώ –η οικονομία των οποίων αναπτύχθηκε κατά μέσο όρο 3% ετησίως από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος και έπειτα σε αντίθεση με το 1³/₄ της εκατό που κατέγραψαν οι μεγάλες χώρες- εκπλήρωσε εύκολα τον όρο της «σχεδόν ισοσκελισμένης ή πλεονασματικής» δημοσιονομικής θέσης.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ τα επιτόκια θα διατηρηθούν σε αμετάβλητα επίπεδα μέχρι την εδραίωση της ανάκαμψης

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η νομισματική πολιτική στην τρέχουσα συγκυρία είναι σύνθετες. Από το Μάιο του 2001 και μετά τα βασικά επιτόκια μειώθηκαν συνολικά κατά 225 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκαν στο 2¹/₂ της εκατό το Μάρτιο του 2003. Πρόσφατα εξομαλύνθηκαν έως ένα βαθμό οι πιέσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, αλλά η ανάγκη αναδιάρθρωσης των επιχειρηματικών ισολογισμών ενδέχεται να επιβραδύνει την ανάκαμψη των επενδύσεων. Ο δυναμισμός των πιστώσεων προς τα νοικοκυριά, που συνδέεται με τον κύκλο ακίνητης περιουσίας και τροφοδοτείται από το χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων, παρείχε έως σήμερα κάποιο αντιστάθμισμα, αλλά η έμμονη υπέρβαση του στόχου της σταθερότητας των τιμών, δηλαδή της διατήρησης του πληθωρισμού κάτω του 2% μεσοπρόθεσμα, περιόρισε τις δυνατότητες μεγαλύτερης χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Εντούτοις, χάρη στην ανατίμηση του ευρώ, τις μετριότερες τιμές πετρελαίου και τη μικρότερη χρήση των δυνατοτήτων στην οικονομία, οι πληθωριστικές πιέσεις υποχώρησαν πρόσφατα επιτρέποντας στην ΕΚΤ να μειώσει τα επιτόκια κατά 50 επιπλέον μονάδες βάσης τον Ιούνιο του 2003. Στο πλαίσιο αυτό, τα βασικά επιτόκια ενδέχεται να διατηρηθούν σε αμετάβλητο επίπεδο μέχρις ότου υπάρξουν σαφείς ενδείξεις βιώσιμης ανάκαμψης. Εάν υπάρξουν ενδείξεις επιπρόσθετης εξασθένησης της δραστηριότητας μετριάζοντας περαιτέρω τις πληθωριστικές πιέσεις, η ΕΚΤ θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα για να μειώσει ξανά τα βασικά επιτόκια και να επαγρυπνεί για τον κίνδυνο οικονομικής έξαρσης.

Διευκρινίστηκε το πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής

Από την εισαγωγή του ευρώ πριν από τεσσεράμισι χρόνια έως σήμερα, το πλαίσιο και ο τρόπος λειτουργίας της νομισματικής πολιτικής εξελίχθηκαν αισθητά. Ο λειτουργικός ορισμός της σταθερότητας των τιμών, δηλαδή ετήσια αύξηση του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕΔΤΚ) μικρότερη από 2% μεσοπρόθεσμα, παρείχε στην πράξη τα περιθώρια ελιγμών για την απορρόφηση των πρόσκαιρων κλυδωνισμών των τιμών. Κατά την εξέταση της συνολικής στρατηγικής της το Μάιο του 2003, η ΕΚΤ επανέλαβε τον ορισμό της σταθερότητας των τιμών, αλλά διευκρίνισε ότι στην προσπάθεια επίτευξης αυτού του αντικειμενικού στόχου σκοπεύει να διατηρήσει τα ποσοστά πληθωρισμού πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα όπως είχε κάνει και στο παρελθόν. Η διευκρίνηση αυτή υπογράμμισε την ανάγκη δημιουργίας επαρκούς περιθωρίου ασφάλειας ως μέσου προφύλαξης από τους κινδύνους του αποπληθωρισμού. Αντιμέτωπος επίσης το ζήτημα της πιθανότητας σφάλματος στις μετρήσεις του ΕΔΤΚ και τις συνέπειες των πληθωριστικών διαφορών στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, η εξέταση επέτρεψε τη διευκρίνηση της στρατηγικής των δύο πυλώνων τονίζοντας το ρόλο της νομισματικής ανάλυσης ως μέσου επαλήθευσης, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, των ενδείξεων για κινδύνους που απειλούν τη σταθερότητα των τιμών

βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα ως αποτέλεσμα των εξελίξεων στην οικονομική και τη χρηματοπιστωτική αγορά. Οι διευκρινήσεις αυτές είναι ευπρόσδεκτες διότι ενισχύουν την ανθεκτικότητα του στρατηγικού πλαισίου έναντι των κινδύνων αποπληθωρισμού και στηρίζουν περαιτέρω τις προσδοκίες της αγοράς για την παραμονή του πληθωρισμού πλησίον του 2%.

Η επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας φαίνεται σήμερα δύσκολη

Η εκπλήρωση των στρατηγικών στόχων που τέθηκαν στη σύνοδο της Λισσαβόνας το 2000, δηλαδή να καταστεί η ευρωπαϊκή οικονομία η «πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης παγκοσμίως» έως το 2010, φαίνεται σήμερα δύσκολο εγχείρημα και προϋποθέτει ευρύτερη εφαρμογή του υφιστάμενου προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και περίσκεψη αναφορικά με τις επιπρόσθετες ενέργειες που πιθανόν να απαιτούνται. Η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο 1993-2000 εν μέρει αντανάκλωσε την απορρόφηση της πλεονότητας των αχρησιμοποίητων κυκλικών αποθεμάτων που συσσωρεύτηκαν κατά την ύφεση στις αρχές της δεκαετίας του '90, ενώ ο ρυθμός αύξησης της δυνητικής παραγωγής σημείωσε μικρή άνοδο σε αντίθεση με τις ΗΠΑ. Παρά τα θετικά αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίηση του προγράμματος της ενιαίας αγοράς, η εφαρμογή του υπήρξε οδυνηρά αργή σε ορισμένους τομείς, η ικανότητα καινοτομίας δεν αυξήθηκε ιδιαίτερα και η απόδοση της αγοράς εργασίας, μολονότι ήταν καλύτερη τα τελευταία χρόνια, θα μπορούσε να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο. Σύμφωνα με τις μεσοπρόθεσμες προβλέψεις του ΟΟΣΑ και υπό τις υφιστάμενες πολιτικές, η απόκλιση στην ανάπτυξη μεταξύ των ΗΠΑ και της ζώνης του ευρώ δε θα μεταβληθεί. Η παραγωγικότητα της εργασίας θα αυξηθεί κατά 1½ της εκατό ετησίως στην περίοδο 2003-2008 έναντι 2¼ της εκατό στις ΗΠΑ. Καθώς η διαρθρωτική ανεργία μειώνεται με αργό ρυθμό και διαμορφώνεται στο 7½ της εκατό παραμένοντας υψηλότερη κατά 2½ εκατοστιαίες μονάδες από αυτή των ΗΠΑ, η αυξητική τάση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ θα είναι ύψους 1¾ στη ζώνη του ευρώ έναντι 2¼ της εκατό στις ΗΠΑ. Σε ευρύτερο χρονικό ορίζοντα και λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση του ενεργού πληθυσμού ως συνέπεια της πληθυσμιακής γήρανσης, η ανάπτυξη θα μπορέσει να συνεχιστεί μόνο με τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας ατόμων που διαφορετικά θα απείχαν από την απασχόληση, με την ανατροπή της τάσης μείωσης των ωρών εργασίας ή με μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, τα δυνητικά οφέλη από τη δημιουργία μιας πραγματικά ολοκληρωμένης και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής αγοράς, την τόνωση του επιχειρηματικού δυναμισμού, την επένδυση στη γνώση και την καινοτομία και την προώθηση της μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας ενδέχεται να είναι πολύ σημαντικά.

Τα εμπόδια που εξακολουθούν να δυσχεραίνουν το εσωτερικό εμπόριο πρέπει να αρθούν

Δέκα χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας της η ενιαία αγορά πραγματοποίησε εν μέρει τη φιλοδοξία της να προωθήσει την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Το γεγονός αυτό αντανάκλωσε στη σύγκλιση των τιμών των εμπορικά διακινούμενων αγαθών, την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα της μεταποίησης και την αύξηση των εμπορικών και των επενδυτικών ροών. Όμως η διαδικασία αυτή δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Παράγοντες όπως οι νομικές ρυθμίσεις και η φορολογία εμποδίζουν εν μέρει τη βέλτιστη ενοποίηση των τομέων των υπηρεσιών. Τα εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται είναι σημαντικά και συμπεριλαμβάνουν την έλλειψη αμοιβαίας αναγνώρισης αδειών άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας και διπλωμάτων σε πολλούς τομείς υπηρεσιών, καθώς και

ένα ευρύ φάσμα ειδικότερων ζητημάτων, όπως το τρέχον σύστημα κατανομής χρονοθυρίδων στους αερολιμένες, που δυσχεραίνουν την είσοδο νέων οικονομικών φορέων. Τα μέτρα για την απελευθέρωση θα πρέπει να είναι πιο φιλόδοξα, κυρίως όσον αφορά τις ταχυδρομικές υπηρεσίες και τις σιδηροδρομικές μεταφορές. Επιπλέον, παρά την πρόοδο που έχει επιτελεσθεί, η ενοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών δεν είναι ομοιόμορφη. Ορισμένες οδηγίες που περιέχονται στο Σχέδιο Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες δεν έχουν ακόμα εγκριθεί συμπεριλαμβανομένης της Οδηγίας για τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς της οποίας η έγκριση έχει ήδη καθυστερήσει. Περαιτέρω δράση θα πρέπει να αναληφθεί αναφορικά με την εξάλειψη των φραγμών σε εθνικό επίπεδο που παρεμποδίζουν το διασυνοριακό εμπόριο και την είσοδο στην αγορά. Τέλος, το κανονιστικό πλαίσιο της Κοινότητας δεν κατάφερε έως σήμερα να ανταποκριθεί στις συστάσεις του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τη βελτίωση της ποιότητας των κυβερνητικών κανονισμών. Για παράδειγμα, η αξιολόγηση των συνεπειών της εφαρμογής των κανονισμών δεν ήταν μέχρι πρόσφατα υποχρεωτική, ενώ τα προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή θα πρέπει να αντιμετωπισθούν σχολαστικότερα. Έχουν ληφθεί μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης. Εν κατακλείδι, το πρόγραμμα της ενιαίας αγοράς προχωρά, αλλά με αργό ρυθμό.

Η πολιτική ανταγωνισμού τίθεται υπεράνω των εθνικών συμφερόντων

Ο σθεναρός ανταγωνισμός στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών είναι πολύ σημαντικός για την ανάπτυξη, αλλά και για την προστασία των καταναλωτών, και αναλύεται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο της *Μελέτης* αυτής. Ο ανταγωνισμός διασφαλίζει ότι τα κέρδη από την παραγωγικότητα μεταφράζονται σε χαμηλότερες τιμές καταναλωτή και χαμηλότερες τιμές εισροών για τους παραγωγούς. Επίσης, επιφέρει τη μείωση των μισθωμάτων που συνδέονται με τη δεσπόζουσα θέση των υφιστάμενων επιχειρήσεων και προάγει τη βέλτιστη κατανομή και χρήση των πόρων από τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, ενθαρρύνει τη συνεχή επιχειρηματική επένδυση στην παραγωγή νέων και καλύτερων προϊόντων και στη βελτίωση των παραγωγικών διαδικασιών. Το κοινοτικό πλαίσιο για την πολιτική ανταγωνισμού στοχεύει στη διασφάλιση ισότιμων όρων για τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και ως εκ τούτου αποτελεί έναν από τους πυλώνες της ενιαίας αγοράς. Είναι ένα από τα κύρια πεδία δράσης που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Κοινότητας και καλύπτει τις συμπράξεις, την απελευθέρωση, τις κρατικές ενισχύσεις και τον έλεγχο των συγχωνεύσεων. Επιπρόσθετα, καθώς η ευρύτερη απελευθέρωση του εμπορίου δύναται να διευρύνει τον ανταγωνισμό, θα πρέπει να τεθεί ως θέμα προς διαπραγμάτευση στις τρέχουσες διεθνείς εμπορικές διαβουλεύσεις, ούτως ώστε να αξιοποιηθούν τα σημαντικά οφέλη που μπορούν ακόμα να προκύψουν από την ελευθέρωση του εμπορίου. Απαραίτητη είναι επίσης η περαιτέρω βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές των γεωργικών προϊόντων των αναπτυσσόμενων χωρών, κυρίως προς όφελος των αναπτυσσόμενων χωρών μειώνοντας - με στόχο τη σταδιακή τους απομάκρυνση- όλες τις μορφές εξαγωγικών επιδοτήσεων, αλλά και τις επιδοτήσεις που νοθεύουν το γεωργικό εμπόριο.

Συνεχής αξιολόγηση των μέσων της πολιτικής ανταγωνισμού

Οι κανονισμοί της Κοινότητας για τον ανταγωνισμό, που εφαρμόζονται όταν οι αντιανταγωνιστικές πρακτικές επιδρούν στο διασυνοριακό εμπόριο, επιβάλλονται κυρίως από τη Γενική Διεύθυνση για τον Ανταγωνισμό της Επιτροπής και συμπληρώνουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στη διεύρυνση του ρόλου των εθνικών

αρχών στη διαδικασία επιβολής της νομοθεσίας. Η Γενική Διεύθυνση διαθέτει ένα ευρύ φάσμα μέσων δράσης το οποίο μεταρρύθμισε πρόσφατα ενισχύοντας, για παράδειγμα, τον εσωτερικό έλεγχο και τη διαφάνεια στη διαχείριση ατομικών υποθέσεων και διευρύνοντας τις εξουσίες έρευνας της Επιτροπής. Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες και εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις, συστήνεται η συνεχής παρακολούθηση των ακόλουθων ζητημάτων:

- Τα πρόστιμα για συμπεριφορά αντίθετη προς τον ανταγωνισμό είναι ήδη υψηλά, πρέπει όμως να αξιολογηθεί η ανασταλτική τους δράση.
- Το πρόγραμμα επιείκειας είναι ήδη πολύ θελκτικό, αλλά θα μπορούσαν να μελετηθούν οι δυνατότητες να γίνει ακόμα πιο ελκυστικό αξιολογώντας τις εμπειρίες που απορρέουν από το ίδιο το πρόγραμμα, αλλά και από παρόμοια μέτρα που λήφθηκαν από τα κράτη μέλη.
- Είναι απαραίτητη η εξέταση της αποτελεσματικότητας των μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της διαδικασίας ελέγχου των συγχωνεύσεων, κυρίως όσον αφορά τη διεξαγωγή των ελέγχων και τη διασφάλιση της ισορροπίας.
- Οι ατομικές αγωγές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν μέσα σε ένα αρμονικά ισορροπημένο νομικό πλαίσιο που αποτρέπει τη στρατηγική χρήση τους από ανταγωνιστές που επιδιώκουν να εμποδίσουν τον ανταγωνισμό. Η εξέλιξη αυτή θα μπορούσε να αποδεσμεύσει πόρους εντός της αρχής ανταγωνισμού.

Επιπλέον, η πολιτική ανταγωνισμού θα πρέπει να ενισχύσει και να στηρίξει, κυρίως σε εθνικό επίπεδο, την κοινοτική δράση που στοχεύει στην υλοποίηση της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών. Είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της μεσοπρόθεσμης εστίασης στο σχεδιασμό, ενώ παράλληλα θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στους τομείς που δύνανται να αποφέρουν τα μεγαλύτερα οφέλη. Ήδη η Επιτροπή μελετά το θέμα αυτό. Μεγάλα κέρδη είναι επίσης πιθανό να προκύψουν από την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Σημαντικό έργο των υπηρεσιών της Επιτροπής είναι να γίνουν πιο ορατά τα ευρέα οφέλη που απορρέουν από την πολιτική του ανταγωνισμού ως απάντηση στη συχνά σφοδρή αντίδραση των εδραιωμένων συμφερόντων στις προσπάθειες για υψηλότερο επίπεδο ανταγωνισμού.

Το άνοιγμα των βιομηχανιών δικτύου στον ανταγωνισμό πρέπει να επιταχυνθεί

Η πολιτική ανταγωνισμού συμπληρώνεται, και εν μέρει επικαλύπτεται, από τις νομικές ρυθμίσεις που διέπουν τις πρόσφατα απελευθερωμένες βιομηχανίες δικτύου. Παρά τις αξιέπαινες προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό, ο ανταγωνισμός εξακολουθεί να υπονομεύεται από επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε ορισμένους τομείς. Οι μειώσεις των τιμών που προέρχονται από το άνοιγμα των βιομηχανιών δικτύου στον ανταγωνισμό επιβραδύνθηκαν, ενώ οι νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις δεν καταφέρνουν να αποκτήσουν μερίδιο της αγοράς από τις δεσπόζουσες επιχειρήσεις σε ορισμένες αγορές. Πράγματι, οι επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας κατάφεραν να εδραιώσουν τη θέση τους. Παράλληλα, οι αποκλίσεις των τιμών και οι διαφορές του επιπέδου τιμών με άλλες χώρες υποδεικνύουν ότι δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθεί όλα τα πιθανά κέρδη αποδοτικότητας.

Η καινοτομία πρέπει να ενθαρρυνθεί

Ένα σύνολο δεικτών υποδεικνύει ότι η ζώνη του ευρώ υστερεί στον τομέα της καινοτομίας έναντι των περισσότερων προηγμένων χωρών του ΟΟΣΑ. Για παράδειγμα, οι δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη (E&A) ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι σχετικά μέτριες και οι επενδύσεις σε κεφάλαια υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου αντιπροσωπεύουν μόνο το ένα τρίτο του μέσου όρου του ΟΟΣΑ, ενώ το μερίδιο των προϊόντων υψηλής τεχνολογίας στις εξαγωγές είναι μικρότερο από τα δύο τρίτα του αντίστοιχου των ΗΠΑ. Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού κοινοτικού συστήματος προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι σήμερα απαραίτητη. Η πρόσφατη θέσπιση του «Κοινοτικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας» αποτελεί σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή, αλλά το υπολογιζόμενο κόστος των αιτήσεων για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μολονότι περιορίστηκε σημαντικά από αυτήν την πρωτοβουλία, θα πρέπει να μειωθεί στο ήμισυ για να ευθυγραμμιστεί με το κόστος σε άλλες μεγάλες οικονομίες του ΟΟΣΑ. Η αύξηση των δαπανών για την E&A για την εκπλήρωση του στόχου του 3% του ΑΕΠ, που τέθηκε στο Συμβούλιο της Βαρκελώνης το 2002, συνεπάγεται το διπλασιασμό των δαπανών σε σχέση με το σημερινό τους επίπεδο. Εντούτοις, η προαγωγή της αποτελεσματικότητας της E&A είναι πιο επείγουσα από την επίτευξη του επιπέδου αυτού. Ως εκ τούτου απαιτείται η υιοθέτηση μέτρων που θα βελτιώσουν τις συνθήκες που πλαισιώνουν, για παράδειγμα, την αγορά κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου αποβλέποντας στην ενθάρρυνση της ανάληψης κινδύνου. Επιπλέον, το σημερινό σύστημα δεν κατάφερε να προάγει την εξειδίκευση της έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συνεπώς οι δυνατότητες αξιοποίησης των οικονομιών κλίμακας παραμένουν μεγάλες.

Απαιτείται μεγαλύτερη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας

Η μεταρρύθμιση των αγορών εργασίας επείγει. Παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και έπειτα, το διαρθρωτικό ποσοστό ανεργίας παρέμεινε, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του ΟΟΣΑ, στο 8% το 2002, ποσοστό αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο των χωρών του ΟΟΣΑ με τα καλύτερα αποτελέσματα. Εν τω μεταξύ, εντάθηκε η ανεπάρκεια δεξιοτήτων και αναπτύχθηκαν αγορές εργασίας με «διττό» χαρακτήρα που προσφέρουν μεν ένα ενδιάμεσο σταθμό για ορισμένες κατηγορίες εργαζόμενων, περιλαμβάνουν δε κινδύνους παγίδευσης των εν λόγω εργαζομένων σε χαμηλόμισθες ή ασταθείς θέσεις εργασίας. Μολονότι οι αρμοδιότητες της Κοινότητας όσον αφορά τις πολιτικές για την αγορά εργασίας είναι περιορισμένες, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το 2000 και το Συμβούλιο της Στοκχόλμης το 2001 έθεσαν φιλόδοξους στόχους για το σύνολο της Ένωσης. Στους στόχους αυτούς συγκαταλέγεται, για παράδειγμα, η αύξηση του συνολικού ποσοστού απασχόλησης (70% το 2010 έναντι 64% σήμερα) και του ποσοστού απασχόλησης εργαζόμενων μεγαλύτερης ηλικίας (50% έναντι 38½ της εκατό σήμερα). Μέχρι στιγμής το εύρος των μεταρρυθμίσεων για την εκπλήρωση των στόχων αυτών ποίκιλε σημαντικά ανά κράτος μέλος, και υπό τις υφιστάμενες τάσεις και πολιτικές ο κίνδυνος μη επίτευξης τους είναι μεγάλος. Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να εστιάζονται στα ακόλουθα σημεία - σύμφωνα με τις ιδιάζουσες συνθήκες κάθε κράτους μέλους:

- *Ενίσχυση της αποδοτικότητας της εργασίας* εξαλείφοντας τα χρηματοοικονομικά αντικίνητρα για εργασία, που οφείλονται στα συστήματα παρακράτησης φόρου και εισφορών, καθώς και τα κίνητρα πρόωρης συνταξιοδότησης.
- *Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων πολιτικών για την αγορά εργασίας*. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερο βάρος στην αντιστοιχία μεταξύ δεξιοτήτων και εργασίας σε αντίθεση με την επιδοτούμενη εργασία.
- *Προώθηση της κινητικότητας των εργαζομένων*, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η απορρόφηση των «ασύμμετρων κλυδωνισμών» που επηρεάζουν ορισμένες περιοχές, κλάδους ή επαγγέλματα. Ως εκ τούτου, πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν, για παράδειγμα, την αμοιβαία αναγνώριση τίτλων σπουδών ή τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και, γενικότερα, όλους τους τομείς με μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης. Επίσης, είναι απαραίτητη η προαγωγή της κινητικότητας στο εσωτερικό των χωρών της ζώνης του ευρώ.
- *Μεταρρύθμιση των πρακτικών διαμόρφωσης των μισθών* επιτρέποντας έτσι την εκκαθάριση της τοπικής αγοράς και την κατάργηση των μηχανισμών τιμαριθμοποίησης, ούτως ώστε να αμβλυνθεί η αντίσταση των πραγματικών μισθών απέναντι στους δυσμενείς κλυδωνισμούς των τιμών.
- *Ελάφρυνση της νομοθεσίας για την προστασία της απασχόλησης* προωθώντας κατά αυτό τον τρόπο τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και διευκολύνοντας την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, μειώνοντας κατά συνέπεια την κατάτμηση της αγοράς εργασίας.

Τα οφέλη που δύνανται να προκύψουν από τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση είναι μεγάλα

Οι προσομοιώσεις μέσω του μοντέλου Interlink του ΟΟΣΑ επισημαίνουν ότι οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς προϊόντων και εργασίας θα επηρεάσουν σημαντικά τη συνολική απόδοση της οικονομίας. Η μεταρρύθμιση των νομικών ρυθμίσεων που διέπουν την αγορά προϊόντων, ούτως ώστε να διαμορφωθούν παρόμοιες ευνοϊκές συνθήκες ανταγωνισμού με αυτές των ΗΠΑ, είναι πιθανόν να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών (MFP) κατά 2% έως τα τέλη της δεκαετίας αυτής. Επιπλέον, με βάση συντηρητικούς υπολογισμούς, η συνδυασμένη επίδραση των μεταρρυθμίσεων των αγορών εργασίας και προϊόντων πιθανόν να μειώσει σημαντικά τη διαρθρωτική ανεργία και να αυξήσει τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας επιφέροντας πολύ πιο γρήγορη αύξηση της απασχόλησης. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ενδέχεται να ωθήσουν τη δυναμική κατά κεφαλήν ανάπτυξη της ζώνης του ευρώ από το επίπεδο του 1¼ στο 2¼ της εκατό, δηλαδή στο ίδιο επίπεδο με τις ΗΠΑ. Μια παρόμοια απόδοση συνεπάγεται ουσιαστική βελτίωση των δημοσιονομικών θέσεων επιτρέποντας την ευμεγέθη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Παράλληλα, η υποχώρηση του πληθωρισμού θα επιτρέψει τη χαλάρωση του νομισματικού προσανατολισμού.

Σύνοψη

Συνοπτικά, το πρόγραμμα ισχυρής ανάπτυξης και υψηλής απασχόλησης που εγκρίθηκε στη σύνοδο της Λισσαβόνας το 2000 αποκτά μεγαλύτερη συνάφεια στη σημερινή συγκυρία στην οποία η ζώνη του ευρώ βρίσκεται αντιμέτωπη με μια απροσδόκητα παρατεινόμενη επιβράδυνση. Μολονότι η εκπλήρωση των ειδικότερων στόχων που τέθηκαν στην εν λόγω σύνοδο είναι σήμερα δύσκολη, η ριζική στροφή όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δύναται να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη των γενικότερων στόχων. Η βραχυπρόθεσμη οικονομική κατάσταση παραμένει ασταθής. Η αγορά εργασίας κατάφερε έως σήμερα να αντέξει στους κλυδωνισμούς, αλλά είναι αμφίβολο εάν θα μπορέσει να συνεχίσει να ανθίσταται, καθώς η ανάκαμψη εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δυσμενείς ανέμους και οι κίνδυνοι ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας είναι παρόντες. Βραχυπρόθεσμα, δεν αναμένεται καμία ώθηση από τη δημοσιονομική πολιτική, η οποία θα πρέπει να διορθώσει την ανεπαρκή προσαρμογή του παρελθόντος. Εντούτοις, η νομισματική πολιτική έγινε πιο χαλαρή ως αποτέλεσμα της σταδιακής υποχώρησης των πληθωριστικών πιέσεων. Εάν υπάρξουν ενδείξεις επιπρόσθετης εξασθένησης της οικονομικής δραστηριότητας μετριάζοντας περαιτέρω τις πληθωριστικές πιέσεις, η ΕΚΤ θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα για να μειώσει ξανά τα βασικά επιτόκια και να επαγρυπνεί για τον κίνδυνο οικονομικής έξαρσης. Στο στάδιο αυτό, η αυστηρή εφαρμογή της ευρείας διαρθρωτικής μεταρρύθμισης είναι περισσότερο από αναγκαία. Τα εμπόδια που εξακολουθούν να δυσχεραίνουν την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς θα πρέπει να εξαλειφθούν, κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, ο ανταγωνισμός και η καινοτομία θα πρέπει να ενισχυθούν και η ευελιξία των αγορών εργασίας θα πρέπει να διευρυνθεί. Το κανονιστικό πλαίσιο της Κοινότητας θα πρέπει να βελτιωθεί περιορίζοντας τις διοικητικές διατυπώσεις και επιφέροντας αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών. Η περαιτέρω απελευθέρωση του εμπορίου ενδέχεται να ενισχύσει τον ανταγωνισμό και να επιφέρει μεγαλύτερη ευημερία. Τα οφέλη που δύναται να προκύψουν από τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση είναι πολύ σημαντικά και θα διευκολύνουν την επιδίωξη πληθώρας στόχων όπως, για παράδειγμα, σταθερότητας των τιμών, βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών έναντι της γήρανσης του πληθυσμού, ισχυρότερης ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης.

Η Επισκόπηση αυτή είναι η μετάφραση αποσπασμάτων από ένα δημοσίευμα του ΟΟΣΑ, που εκδόθηκε αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα με τους ακόλουθους τίτλους:

OECD Economic Surveys: Euro Area - Volume 2003 Issue 12

Etudes économiques de l'OCDE: Zone Euro - Volume 2003-12

© OECD, 2003

Τα δημοσιεύματα και οι Επισκοπήσεις του ΟΟΣΑ διατίθενται στο δικτυακό κόμβο www.oecd.org/bookshop/

Πληκτρολογήστε τη λέξη “overview” στο πλαίσιο “Title search” της αρχικής σελίδας του Ηλεκτρονικού Βιβλιοπωλείου ή πληκτρολογήστε τον αγγλικό τίτλο του βιβλίου. (Οι Επισκοπήσεις περιέχουν σύνδεσμο που παραπέμπει στο πρωτότυπο αγγλικό βιβλίο).

Οι Επισκοπήσεις προετοιμάζονται από το τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

email : rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Η αναπαραγωγή της Επισκόπησης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.